

Universiteit
Leiden
The Netherlands

De Wet OM-afdoening

Dijkstra, G.S.A.; Nieuwenburg, P.

Citation

Dijkstra, G. S. A., & Nieuwenburg, P. (2010). De Wet OM-afdoening. *Bestuurskundige Berichten*, 25(2), 16-17. Retrieved from <https://hdl.handle.net/1887/3211907>

Version: Not Applicable (or Unknown)

License: [Creative Commons CC BY-NC-ND 4.0 license](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/)

Downloaded from: <https://hdl.handle.net/1887/3211907>

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).

De Wet OM-afdoening

Gerrit Dijkstra en Paul Nieuwenburg zijn verbonden aan het Instituut Bestuurskunde respectievelijk het Instituut Politicologie van de Universiteit Leiden. In deze bijdrage geven zij hun kijk op de nieuwe wet OM-afdoening en de consequenties van die wet.

Mr.dr. G.S.A. Dijkstra en dr. P. Nieuwenburg

Het zal menigeen ontgaan zijn, maar in 2009 is de Wet OM-afdoening in werking getreden. Deze wet biedt het Openbaar Ministerie (OM) de mogelijkheid overtredingen en misdrijven waarop een gevangenisstraf staat van maximaal zes jaar, zonder tussenkomst van de rechter, zelf af te doen. Gevangenisstraf mag het OM niet opleggen, maar wel geldboetes, ontzegging van rijbevoegdheid en taakstraffen. Wanneer een verdachte het niet eens is met deze zogenaamde 'strafbeschikking' kan hij in verzet komen. Dit verzet kan ertoe leiden dat de verdachte alsnog tot overeenstemming komt met het OM, wanneer dit niet het geval is kan de zaak alsnog worden voorgelegd aan de strafrechter. Wie de argumentatie achter deze wet wil weten, raadpleegt de website van het OM. Twee citaten willen wij de lezer niet onthouden.

'Met de strafbeschikking kan het OM vervolgen én bestraffen.'

'Vanwege capaciteitsproblemen in de rechtspraak heeft het kabinet gezocht naar mogelijkheden de overbezette strafrechters te ontlasten. Eén van die mogelijkheden is de Wet OM-afdoening. Met het invoeren van deze wet komt een deel van de zaken die eerst door de rechter werden afgedaan, nu bij het OM te liggen. De hele strafrechtsketen zal profiteren van de invoering van de wet. Immers, wat op de allereenvoudigste zaken kan worden bespaard, komt ten goede aan de behandeling van grote en gecompliceerde strafzaken.'

"Met de Wet OM-afdoening lijkt het Openbaar Ministerie een soort tweede rechterlijke macht te worden."

- Frits Bolkestein, politicus voor de VVD, Oud-europarlementariër en partijprominent.

was minister van Economen korte tijd in 1999 tot 2001; voor Interne Belastingen. Rolle en erudite partij in 1994. Gen wist te leiden in ander het p... en door pittige... te het thema 'Integratie politieke agenda. Is te Leiden.

Verticaal

oost 5. Vrije opleiding 9. Dit jaar welijk 12. Joden op de ALV? 13. n 14. Editie 16. Hoogtepunt dat

1. Zonder hen geen B.I.L. 3. Niet Onnes maar 5. Ge... ningsmeester 7. Domein i... e B.I.L. niet aan te halen... horizontaal 11. Ons kenobject 13. Zonde van oliticologen 15. Idem 17. _ment 18. Vindt rank nog lekker na vijf jaar 21. Leidsch geucht 22. Gehaat formulier 23. Behoort tot 11 erticaal 25. Credit 27. Komt na het happen 9. Bij deze spreker is klagen gepast 32. Zilver 3. Al... 6. Sar... ebben... 4. Bo... ranse... net sle... at do...

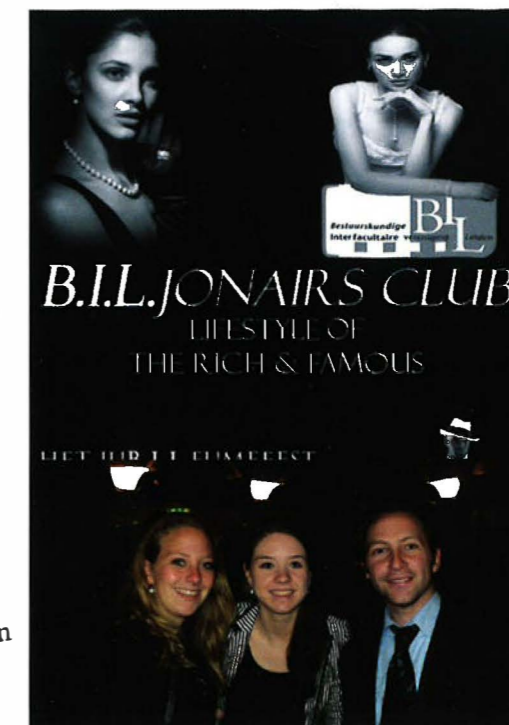
Advertentie: Juli

Op vrijdag 21 mei a.s. vieren we... lustrum met een knallend

Kaarten voor... lees kosten 4 € en zijn verkrijgbaar aan de deur. Vergeet je studentenkaart niet!

Datum: Vrijdag 21 mei 2010
Tijd: Deuren open van 22.00 - 01.00 uur
Einde: 04.00 uur
Kosten: B.I.L. leden zijn gratis, een introducee betaalt € 4 (kopen aan de deur)

Opening Lustrumweek Van Braamlezing

Vrijdag 21 mei 2010
12.00 - 15.00 uur
Excursie IKR
20.00 - 22.00 uur
Oud-besturenborrel
22.00 - 04.00 uur
Lustrumfeest

Borrelmeter

De borrel op Catena was niet druk bezocht, jammer voor hen die er niet waren maar des te meer voor ons. Opvallend grote borrelhappen maar

BoKo was absoluut een plusje. Wel valt ons op dat telkens dezelfde mensen op de borrel staan. Een zeven en een half!

Koffiemeter

Borrelmeter

Een goede borrel maandag zorgde voor flinke nadorst op de ochtend van het symposium. Voor bestuurskundigen

ment koekjes was. Koekjes zijn de biba's van de koffiepauze. Een 8 dus.

n om weer te

Iedereen weer ont...

van het lustrum al razendren, was gisteren de dag van De lustrumcommissie had ke dagen gisteren een luch- or ons in elkaar gezet. In de sde en delegatie van veertig Amsterdamse Bos om aldaar n barbecueën. Na een klein hiphol doordat er simpelweg in de bus konden, hoe graag n, kwamen we rond half 3 als-

le kanoverhuur aan de Grote Speelweide mochten we al snel er dat iedereen al (weer) aan de drank was om moed in te sanotocht. Want dit ruige natuurgebied (aangelegd in 1994) gelijken met de Amazone en de binnenlanden van Canada. Bij n zich voor enkele ogenblikken in de Amazonebekken van- ieren en de diversiteit aan bomen en planten. Toen echter een Daarmee w en de doelst n. De halve ometers. Na n bij de BBC goet recept. en we met e in het vooru

De borrel na afloop van het symposium was vertrouwd. In de centrale hal van het FSW konden we genieten van bier (dit keer zonder maffe twistcap) en bijzondere hapjes: droge stokjes, kaasbrokken en weer zoutjes in die pauperbakjes. We misten de bitterballen maar waarden de originaliteit van de happen. Degen 2.0 wist zelfs enkele van deze happen te ontvreemden. Het was alleen jammer dat de borrel als nachtkars uitging. Een 7- is het eindresultaat voor de dinsdag. nieuwe bor- kansen.

...eerde in Gronin- te geven om klachten over de overheid en deskundige instantie.

Uitspraken:
"Ik zit niet in een overheidsiase"
"Macht is de..."

DAS B.I.L.L.D.

LustrumDagblad 25 jaar B.I.L.

18 mei 2010
Leiden

Van Braamlezing 2010: Vertrouwen

De Van Braamlezing 2010 is uitgesproken door de Nationale Ombudsman dr. Alex Brenninkmeijer.

Na een inleiding door de eerste voorzitter van de B.I.L. Joop Ruijgrok en een woord van de beschermheer Hans Bekke sprak dr. Brenninkmeijer de Van Braamlezing uit in een goedgevuld Aree...

overheid. Onderscheid was daarbij enerdigheid en anderzijds het wederzijds versprake is van een 'high-trust society' is economie en het openbaar bestuur. Eur...

bestuur. Ook stelde Brenninkmeijer bij percentages hem om anders op serieuze wijze in % is tevreden als men van de politie een bekeuring krijgt. onderscheid tussen de politiek enerzijds en economie k duidt hij op de benadering die hier ten grondslag aan ijk is dat het ministerie van Justitie klantgericht werken ninkmeijer ziet voor justitie voornamelijk de er op het belang van vertrouwen tussen burger an ook de Nationale Ombudsman als luis in d n benadrukt vooral niet het klantgericht denke cept burgerschap.

Vroeger...

Was niet alles beter. ik het lustrumprog ding op: er zijn deze teiten in het academi zult u zeggen. Toch een aardige traditie Ter gelegenheid va 1995 organiseerde d de vakgroep een groe verschillende buit ren over de recente

kunde. I k een La met div Kamerleden. In 2005 werd n in het academiegebouw sprak Rita Verdonk er de zing uit.)? Geen academiegebouw! n een mooiere locatie om lustrum te vieren dan in het e 435-jarige academische p? Natuurlijk zijn enaal en Het Koetsl Burcht ook mooi en repres maar er gaat wat mij betreft n ven het academiegebouw. Wor mee een traditie verbroken of j nieuwe traditie ingezet? We zu

BilletjesBox

Die geeft geen kater, maar wel vee Wie of wie heeft mijn kano gezien Marjo ging te vroeg weg Eerlijk is eerlijk, commissie buiten heeft gewonnen Da's alleen voor vrijgezelle dames Hij gaat heel hard!

Ik moet nu sassen (MvE) Je kan ook samen geil zijn, hè Jori Waar is die biljetjesbox in de kanc Bestuur '10-'11 geil! Kunnen we maandag gewoon we Sjan, waarom ben je er nog steeds BilletjesBox vervangt voortaan de

Programma

Maandag 17 mei 2010

- De B.I.L. 89 vrouwelijke en 84 mannelijke bestuursleden heeft gehad
- De B.I.L. 8 vrouwelijke en 17 mannelijke voorzitters heeft gehad
- Het huidige logo pas bestaat sinds 2000
- De B.I.L. jaren in SA-05 heeft gezeten
- De B.I.L. in 1996 slechts 230 leden had
- De B.I.L. contributie in 1994 voor het laatst is

Profiel:

- Roel Bekker is een topambtenaar en vooral bekend vanwege zijn taak de Rijksdienst te hervormen.

Roel Bekker studeerde staats- en administratief recht in Groningen, en haalde zijn doctoraal in 1970. Bij zijn carrière, via meerdere functies, werd hij aangesteld als SG. In 1994 werd hij benoemd tot directeur van de Rijksdienst voor het Openbaar Bestuur (RvO) onder de naam van de 'Gededeelde Rijksdienst' (GRD).

...keer in Praag en Brussel is
...g nooit eerder in Rome en
...weest
...n 20 almanakken zijn
...en jaar er 9 Leidse LOB-voorzit-

Fijn naar dag.

Vroeger...

Was niet alles beter. De afgelopen jaren zijn er inhoudelijke activiteiten en minder gezamenlijke activiteiten van de B.I.L. zich nooit alléén op inhoudelijke activiteiten van de zustervereniging Sirius een eigen bar krijgen. In de eerste periode werd sowieso veel geborreld, vaak ook samen met de stafleden. Begin jaren '90 organiseerde de vereniging maar liefst vier tot vijf feesten per jaar. Eind

atig mee aan
gen. Een rec
e B.I.L.-agen
activiteiten
vereniging ge
eken van een
achtspunt.

Horizontaal:
4. Bron van tr
volledig vrou
Overlegorgaa

Quotes

...in de meest sociale

Frans van...
van het innovatieplatform
"Ik heb nog nooit coke gesnoven, ik ben agressief genoeg van mezelf."
Bolkestein over agressief gedrag door cokegebruik.

BilletjesBox

keel glijdt. Het slikt ook zo makkelijk weg. Ik vind Balkenende gewoon een ei. Gr. Frans Kon het voor Jessica na Rusland nog genanter. LuCo de Lupa was lekker! Waarom nog steeds die pauperbakjes met die Mathijs v.d. Waardt het 6e element? Zou Steunenberg ook twitteren? Wie brengt ons meubelstuk naar de milieus? Wanneer mogen we ook tweets sturen richting Liesje is de beste! Supersymposium! X Kees Degen, laat je pa thuis De Toppers wensen de B.I.L. nog 25 hilarische jaren

1 Bills is geen Bills, 2 Bills is...
paasBils
Groeten uit Vogelenzang
Op de wc: 'Oh meneer Bolkestein wat doet u nu?'
Iedereen Twittert toch tegenwoordig? Nee, we schrijven Lustrumboeken!
B.I.L.eggens koningen! Symposium was top!
Lobbyen? Dat ga jij zeker doen met je stropdas!
Rafke Twittert maar door! RafkeS@twitter
Hashtag jij Rafke even?
Tom, niet te selectief de biljetjes kiezen he!
Wie neemt die 10 kilo borrelnoten mee?
...hoe die warme, natte koffiedrab door mijn

Colofon:
Tom Dege
Jasper He
De redactie kan ge...
die het gevolg is van

In veel beschouwingen over deze wet wordt erop gewezen dat het op het eerste gezicht een grote verandering is, maar dat dit bij nader inzien niet het geval blijkt te zijn. Ook voor de inwerkingtreding van deze wet had het OM al de bevoegdheid zaken buiten de rechter af te doen. Het OM kon al vele decennia een zaak seponeren, dat wil zeggen niet voor de rechter brengen. Van groot belang daarbij was de mogelijkheid die het OM had om de verdachte een transactie aan te bieden. Als de verdachte het geldbedrag keurig betaalde, hoefde de zaak niet voorgelegd te worden aan de rechter. Waarom is de Wet OM-afdoening volgens ons nu één stap te ver? Met de Wet OM-afdoening lijkt het Openbaar Ministerie een soort tweede rechterlijke macht te worden. Het eerste hierbovenstaande citaat, afkomstig van het OM zelf, is daar eigenlijk al vrij duidelijk in. Triomfantelijk meldt het OM dat zij door de invoering van deze wet niet alleen maar kan vervolgen, maar ook bestraffen. In de leer van de machtscheiding wordt er vanuit gegaan dat alleen de rechter straffen op mag leggen. Het grote verschil tussen het OM en de rechterlijke macht is gelegen in de onafhankelijke positie van de 'echte' rechterlijke macht. Formeel kent het OM een dergelijke onafhankelijkheid niet. Maar ook feitelijk is het OM niet onafhankelijk. Sterker nog, een Officier van Justitie wordt steeds meer gezien als een gewone ambtenaar die de instructies van hogere ambtenaren en bewindspersonen op dient te volgen. Het valt dan ook paradoxaal te noemen dat het Openbaar Ministerie steeds meer wordt gezien als een normaal onderdeel van de uitvoerende macht, maar wel steeds meer bevoegdheden overgedragen krijgt van de rechterlijke macht.

Ons voornaamste punt van kritiek op de wet is dat de verdachte zelf de zaak aanhangig dient te maken bij de rechter. Het wordt voor het OM veel gemakkelijker om straffen op te leggen en het OM zal minder vaak hoeven te seponeren. Bovendien is de verdachte zelf vaak niet goed in staat om een goede afweging te maken ten aanzien van het wel of niet in verzet gaan. Het risico is immers vrij groot om juist een hogere straf opgelegd te krijgen door de strafrechter. Een tweede vorm van kritiek heeft betrekking op de argumentatie om de Wet OM-afdoening in te voeren. Uit het tweede hierboven opgenomen citaat wordt duidelijk dat de argumentatie enkel en alleen te maken heeft met overwegingen van efficiëntie en effectiviteit. Rechtsstatelijke waarden, zoals rechtvaardigheid en waarborgen tegen de overheid, lenen zich niet om uitgeruild te worden.

"De huidige stand van zaken is, wat ons betreft één stap te ver."

Tenslotte doet zich de vraag voor wat te doen wanneer het OM zelf overbelast raakt? Het antwoord ligt eigenlijk al opgesloten in de Wet OM-afdoening zelf. Speciaal aangewezen opsporingsambtenaren kunnen ook zelf strafbeschikkingen opleggen voor een beperkte groep delicten. Verder bieden vele andere wetten inmiddels de mogelijkheid aan ambtenaren om bestuurlijke boetes op te leggen. Ook de verkeersregelaar, die veelal in dienst is bij private organisaties heeft de mogelijkheid om in sommige gevallen boetes op te leggen. De tendensen zijn dan ook duidelijk. Van oorsprong was het aan de rechter om bij overtredingen en misdrijven straffen op te leggen. Langzamerhand heeft ook het OM een deel van deze bevoegdheden overgenomen, zo hebben wij hierboven betoogd. De huidige stand van zaken is, wat ons betreft één stap te ver. Uit het bovenstaande moge duidelijk zijn dat wij nog grotere kanttekeningen plaatsen bij het verder overhevelen van de mogelijkheid straffen op te leggen aan andere ambtenaren en zelfs aan bepaalde werknemers van private bedrijven (de verkeersregelaar). ■

Bovenstaande bijdrage is eerder verschenen in SC (de opvolger van de Staatscourant) van woensdag 29 oktober 2009. Deze bijdrage vormt een onderdeel van een gemeenschappelijk project naar de positie van het Openbaar Ministerie, de Wet OM-afdoening en de bestuurlijke boete vanuit een rechtsstatelijk perspectief. Het project wordt ondersteund door het Monstesquieu-instituut te Den Haag.